

Panna Mária – vyvolený potomok Izraela

Katechéza vo farnosti Dolný Kubín, 13. august 2026

Drahí bratia a sestry, keď vyslovíme meno **Panna Mária**, väčšine z nás sa spontánne vybaví jasličky v Betleheme, ruženec, pútnické miesta ako Lurdy či Fatima alebo nežný obraz Matky Božej s Dieťaťom v náručí. A je to celkom prirodzené. Takto Máriu poznáme, takto ju uctieame a takto ju už celé stáročia zobrazuje kresťanské umenie. Dnes by som vás však chcel pozvať pozrieť sa na Pannu Máriu z trochu iného pohľadu – očami Svätého písma.

Skúsme si položiť jednoduchú otázku: **Ako predstavuje Máriu samotná Biblia?** Odpoveď nás možno prekvapí. Evanjelisti totiž nezačínajú rozprávanie o Márii v Nazarete ani pri zvestovaní. Začínajú oveľa skôr. Začínajú dejinami Izraela. Ak chceme Máriu naozaj pochopiť, nestačí otvoriť iba prvé kapitoly Lukášovho evanjelia. Musíme sa vrátiť k Abrahámovi, Mojžišovi, Dávidovi a prorokom. Až na pozadí celých dejín Starého zákona sa nám naplno odhalí, prečo si Boh vyvolil práve ju.

Otvorme preto prvú stránku Nového zákona – Evanjelium podľa svätého Matúša. Čím sa začína? Nezačína sa zvestovaním ani narodením Ježiša. Začína sa rodokmeňom. Priznajme si úprimne, že je to kapitola, ktorú pri čítaní Biblie neraz preskočíme. Jedno meno nasleduje za druhým, generácia za generáciou, a môže sa nám zdať, že ide iba o zoznam dávno zabudnutých ľudí. Evanjelista Matúš však tento rodokmeň postavil na úplný začiatok evanjelia zámerne. Chce nám ním povedať niečo veľmi dôležité. Ježiš Kristus neprichádza na svet bez minulosti. Nezostupuje z neba akoby bez koreňov. Vstupuje do konkrétnych dejín, do príbehu jedného národa, ktorý Boh trpezlivo viedol, vychovával a pripravoval celé stáročia. Boh krok za krokom uskutočňoval svoj plán spásy, až napokon prišla plnosť času. A na samom konci týchto dejín stojí jedna žena – **Mária**.

Ona nevstupuje na stránky evanjelia nečakane ani náhodou. Je posledným článkom dlhého reťazca Božích prisľúbení. Je vyvolenou dcérou Izraela, v ktorej dozreli dejiny Božieho ľudu a cez ktorú Boh daroval svetu svojho Syna. Práve preto dnes nebudeme hovoriť iba o Márii. Budeme hovoriť o veľkom príbehu Božej vernosti, o tom, ako Boh počas celých dejín pripravoval príchod svojho Syna a ako sa tento plán spásy nádherným spôsobom naplnil v osobe Panny Márie.

I. Mária – dcéra Izraela

Keď teda hovoríme, že Mária je **dcérou Izraela**, nie je to iba pekný básnický obraz ani zbožné označenie. Je to hlboká biblická pravda, bez ktorej by sme jej poslaniu nikdy celkom nerozumeli. Mária nevyrástla mimo dejín svojho národa, ale bola dcérou ľudu, ktorý si Boh po stáročia pripravoval ako svoj vyvolený ľud. Od detstva počúvala Sväté písmo, poznala žalmy, modlila sa veľkú modlitbu viery *Šema Jisrael*: „*Počuj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný.*“ So svojimi rodičmi putovala do jeruzalemského chrámu, slávila Paschu i ostatné sviatky Izraela a žila z Božieho slova i z nádeje, že raz príde

prisľúbený Mesiáš. Celý jej duchovný svet bol formovaný vierou Izraela. Preto, keď anjel vstupuje do jej domu v Nazarete, neprichádza k človeku, ktorý Boha ešte len objavuje. Prichádza k žene, ktorej srdce bolo celé roky formované Božím slovom a pripravené odpovedať na jeho volanie.

Práve tu si uvedomujeme jednu veľmi dôležitú skutočnosť. Niekedy máme dojem, akoby si Boh jedného dňa jednoducho vybral Máriu a zveril jej jedinečné poslanie. Sväté písmo nám však ukazuje oveľa krajší obraz. Boh si Máriu nepripravil za jeden deň. Pripravoval ju počas celých dejín spásy. Keď povolal Abraháma a uzavrel s ním zmluvu, už smeroval k tejto chvíli. Keď prostredníctvom Mojžiša vyviedol Izrael z egyptského otroctva a vytvoril z neho svoj ľud, pripravoval cestu k tejto žene. Keď uzavrel zmluvu s Dávidom a prisľúbil mu večného kráľa, opäť pripravoval cestu k Márii. A keď posielal prorokov, ktorí v časoch nevernosti udržiavali živú nádej na príchod Mesiáša, stále viedol dejiny k jedinému okamihu – k chvíli, keď anjel Gabriel vstúpi do domu v Nazarete a vysloví slová: „*Raduj sa, milosti plná.*“ Celé dejiny Starého zákona smerujú práve sem.

Táto Božia pedagogika nás učí aj niečo o samotnom Bohu. My by sme často chceli, aby Boh konal okamžite. Prosíme, čakáme a neraz sa nám zdá, že mlčí. Boh však pracuje inak. On buduje, vychováva, vedie, očisťuje a trpezlivo čaká, pretože vie, že veľké diela potrebujú čas. Dejiny spásy sú dejinami Božej trpezlivosti. Boh netvorí povrchne ani narýchlo. Všetko pripravuje s múdrosťou a láskou, až napokon nastane plnosť času.

Možno si to môžeme predstaviť na jednoduchom obraze. Keď na jeseň obdivujeme krásny plod na ovocnom strome, neobdivujeme iba samotné ovocie. Vieme, že za ním stoja hlboké korene, pevný kmeň, silné konáre, roky rastu, slnko, dážď i starostlivosť záhradníka. Plod nikdy nevznikne sám od seba. Je zavŕšením dlhého procesu života. Rovnako je to aj s Pannou Máriou. Ona je najkrajším ovocím stromu Izraela. Korene tohto stromu zapustil Abrahám svojou vierou, kmeň spevnil Mojžiš, keď priviedol ľud k zmluve s Bohom, konáre rozrástli Dávid a proroci, ktorí udržiavali nádej na príchod Mesiáša. Keď však nastala plnosť času, na tomto strome dozrel ten najkrajší plod – Mária.

Práve preto Cirkev nikdy neoddeľuje Máriu od Izraela. Keby sme odtrhli plod od stromu, prestali by sme chápať, odkiaľ pochádza a čím bol živený. Podobne, ak oddelíme Máriu od dejín Božieho ľudu, stratíme schopnosť porozumieť tomu, prečo si Boh vyvolil práve ju. Mária nie je náhodnou postavou dejín. Je vrcholom dlhej cesty, ktorou Boh viedol svoj ľud. A možno práve túto prvú časť celej katechézy môžeme zhrnúť do jednej jednoduchej myšlienky: **Boh nepíše dejiny skokmi, ale vernosťou.** Mária je najkrajším dôkazom tejto Božej vernosti a zároveň znamením, že Boh vždy splní to, čo prisľúbil.

II. Naplnenie prisľúbení

Keď sme si uvedomili, že Mária je pravou dcérou Izraela, môžeme urobiť ďalší krok a pozrieť sa na celé dejiny Starého zákona z iného uhla pohľadu. Starý zákon totiž nie je iba kronikou minulosti ani zbierkou dávnych náboženských príbehov. Je predovšetkým knihou očakávania. Takmer na každej jeho stránke cítiť jednu veľkú nádej: Boh splní svoje prisľúbenie a pošle svetu Mesiáša. Touto nádejou žili celé generácie Izraelitov. Mnohí ju nosili vo svojom srdci, modlili sa za jej naplnenie, no sami sa jej nedožili. Napriek tomu nikdy neprestali dôverovať, že Boh zostane verný svojmu slovu. Práve v tom spočíva krása dejín spásy – Boh nikdy nezabúda na to, čo raz prisľúbil.

Prvým veľkým zastavením na tejto ceste je Abrahám. Jemu Boh povedal: „**V tvojom potomstve budú požehnané všetky národy zeme**“ (Gn 22,18). Abrahám v tej chvíli nemohol vedieť, akým spôsobom sa toto prisľúbenie raz naplní. Nevidel jeho koniec, ale dôveroval Bohu. Vedel iba jedno – Boh je verný. O mnoho storočí neskôr sa táto Božia vernosť stáva viditeľnou v Nazarete. Keď Mária vysloví svoje pokorné „nech sa mi stane podľa tvojho slova“, práve cez ňu prichádza na svet Kristus. V ňom sa požehnanie, ktoré bolo prisľúbené Abrahámovi, otvára všetkým národom. To, čo sa začalo jedným mužom povolaným z Uru Chaldejského, nachádza svoje naplnenie v Ježišovi Kristovi.

Ďalším veľkým svedkom Božích prisľúbení je kráľ Dávid. Jemu Boh prisľúbil: „**Upevním trón jeho kráľovstva naveky**“ (porov. 2 Sam 7,16). Izrael po stáročia očakával kráľa, ktorého vláda nebude mať konca. Preto nie je náhoda, že anjel Gabriel pri zvestovaní používa práve tento jazyk. Keď Márii oznamuje narodenie Ježiša, hovorí: „**Pán Boh mu dá trón jeho otca Dávida... a jeho kráľovstvu nebude konca**“ (Lk 1,32 – 33). Evanjelista Lukáš tým nechce iba opísať budúcnosť Ježiša. Chce nám povedať, že Boh teraz uskutočňuje to, čo kedysi prisľúbil Dávidovi. Ježiš nie je iba ďalším izraelským kráľom. Je tým kráľom, ktorého kráľovstvo nebude mať konca.

Potom zaznieva hlas proroka Izaiáša. Jeho slová poznáme azda všetci: „**Hľa, panna počne a porodí syna a dá mu meno Emanuel**“ (Iz 7,14). Po celé stáročia zostávali tieto slová zapísané vo Svätom písme. Generácie veriacich ich čítali, modlili sa ich a premýšľali nad ich významom. Boli proroctvom, ktoré čakalo na svoju hodinu. A potom jedného dňa prestáva byť proroctvom a stáva sa skutočnosťou. V Nazarete sa Božie slovo premieňa na dejiny. To, čo Boh ústami proroka prisľúbil, sa začína uskutočňovať v živote mladej ženy z Galiley.

Napokon prichádzame k prorokovi Micheášovi. Je pozoruhodné, že nehovorí iba o osobe Mesiáša, ale dokonca označuje miesto jeho narodenia: „**A ty, Betlehem Efrata... z teba mi vyjde ten, ktorý bude vládnuť Izraelu**“ (Mich 5,1). Ani Betlehem teda nebol náhodou. Ani cesta Márie a Jozefa z Nazareta do Betlehema nebola dielom náhody. Aj miesto narodenia Spasiteľa bolo súčasťou Božieho plánu, ktorý sa začal uskutočňovať dávno predtým, ako sa Ježiš narodil.

Keď tieto biblické texty čítame vedľa seba, začíname objavovať ich vnútornú jednotu. Biblia nie je zbierkou nesúvisiacich kníh ani náhodne poskladaných príbehov. Je to

jeden veľký príbeh Boha, ktorý hovorí, prisľubuje a zostáva verný svojmu slovu. Každá stránka Starého zákona smeruje k tej istej chvíli a každé prisľúbenie nachádza svoje naplnenie v Kristovi. Mária stojí presne v bode, kde sa čas očakávania mení na čas naplnenia. V nej sa končí dlhé obdobie prisľúbení a spolu s ňou sa začína nová etapa dejín spásy – čas, keď sa Božie prisľúbenia stávajú skutočnosťou v osobe Ježiša Krista.

III. Mária – Dcéra Siona

Bratia a sestry, dostávame sa k jednej z najkrajších stránok Svätého písma. Je to téma, ktorú pri bežnom čítaní Biblie možno ani nepostrehneme, no keď ju raz objavíme, otvorí sa nám nový pohľad na Pannu Máriu. Aby sme jej porozumeli, musíme sa opäť vrátiť do Starého zákona, tentoraz k prorokom. Práve oni totiž opakovane používajú zvláštne oslovenie: „**Raduj sa, dcéra Siona!**“ Nájdeme ho u Sofoniáša, Zachariáša i Joela. Na prvé počutie by sa mohlo zdať, že hovoria o nejakej žene, no nie je to tak. **Dcéra Siona** je poetický obraz Jeruzalema, ba ešte viac – celého Božieho ľudu. Proroci si predstavujú Izrael ako dcéru, ktorú Boh miluje, povzbudzuje a pozýva k radosti, pretože prichádza prebývať uprostred svojho ľudu.

Krásnym príkladom je prorok Sofoniáš, ktorý hovorí: „**Plesaj, dcéra Siona... Pán, tvoj Boh, je uprostred teba.**“ (Sof 3,14.17) Tieto slová sa po stáročia čítali v synagógach, modlili sa ich celé generácie Izraelitov a živili nimi svoju nádej. Ľud očakával deň, keď Boh skutočne príde, aby bol uprostred svojho ľudu. Práve s týmto očakávaním teraz otvorme prvú kapitolu Lukášovho evanjelia a pozorne počúvajte slová anjela Gabriela.

V našich slovenských prekladoch čítame: „**Zdravas, milosti plná.**“ V gréčtine však prvé slovo znie **chaire**, čo doslova znamená: „**Raduj sa!**“ Nie je to obyčajný pozdrav ani zdvorilostná formula. Evanjelista Lukáš zámerne používa jazyk starozákonných prorokov. Je to tá istá výzva, ktorou Boh kedysi oslovoval dcéru Siona. Akoby anjel Márii povedal: „*Raduj sa, lebo práve v tebe sa napĺňa všetko, čo Boh po stáročia prisľuboval svojmu ľudu.*“ V tejto chvíli už nejde iba o osobné povolanie jednej mladej ženy z Nazareta. Ide o okamih, v ktorom sa zavŕšia dejiny očakávania celého Izraela.

Práve preto je Máriina radosť oveľa hlbšia než radosť z veľkého poslania. Je to radosť z toho, že Boh konečne prichádza bývať medzi svojím ľuďom. Proroci po celé stáročia opakovali: „**Pán je uprostred teba.**“ Doteraz to bola nádej, prisľub a túžba. V okamihu zvestovania sa však tieto slová stávajú skutočnosťou. Nie iba obrazne, ale doslova. Boží Syn prijíma ľudské telo a začína prebývať pod srdcom jednej ženy. To, po čom túžil celý Izrael, sa napĺňa v Márii.

Preto Cirkev od prvých storočí videla v Panne Márii zosobnenie dcéry Siona. V nej akoby celý Boží ľud vyslovil svoje definitívne „**áno**“ Bohu. V nej dozrela viera patriarchov, nádej prorokov i očakávanie všetkých spravodlivých Starého zákona. Mária teda nie je iba jednou z dcér Izraela. V istom zmysle predstavuje celý Izrael,

ktorý s otvoreným srdcom prijíma svojho Spasiteľa. Je miestom, kde sa stretáva Božia vernosť s ľudskou vierou, Božie prisľúbenie s ľudskou odpoveďou.

A práve tu sa tento biblický obraz dotýka aj nášho života. Aj my sa často modlíme: „**Pane, príď!**“ Prosíme Boha, aby vstúpil do našich rodín, do našich vzťahov, do našich starostí i radostí. No dnešné Božie slovo nám kladie ešte jednu otázku: **Má Boh kde prísť? Má v mojom srdci priestor, kde môže prebývať?** Mária sa nestala dcérou Siona preto, že bývala v Nazarete alebo patrila k vyvolenému národu. Stala sa ňou preto, že mala srdce úplne otvorené Bohu. Vedela počúvať jeho slovo, dôverovať mu a prijať jeho vôľu bez výhrad. Práve preto ju Cirkev obdivuje. Nie iba pre to, čo Boh vykonal v jej živote, ale predovšetkým pre to, ako mu ona dovolila konať.

Možno je práve v tom najväčšie posolstvo tejto časti katechézy. Boh túži prebývať medzi svojím ľudom aj dnes. Nehľadá iba chrámy postavené z kameňa, ale predovšetkým srdcia otvorené jeho prítomnosti. A Mária nám ukazuje, že človek sa stáva skutočným Božím príbytkom vtedy, keď sa nebojí povedať Bohu svoje jednoduché a úprimné „**áno**“.

IV. Mária – nová archa zmluvy

Bratia a sestry, na záver nášho putovania Svätým písmom by som vás chcel pozvať objaviť jednu z najkrajších biblických súvislostí medzi Starým a Novým zákonom. Je to súvislosť, ktorú si pri prvom čítaní Biblie možno ani nevšimneme, no keď ju raz objavíme, zrazu pochopíme, s akou nádhernou múdrosťou Boh viedol dejiny spásy. V Starom zákone bolo pre Izrael niečo nesmierne vzácne – archa zmluvy. Nebola to iba vzácna schránka z dreva a zlata ani obyčajný náboženský predmet. Bola viditeľným znakom Božej prítomnosti uprostred jeho ľudu. Tam, kde bola archa, tam si Izrael uvedomoval, že Boh kráča so svojím ľudom.

V arche boli uložené tri veľké poklady, ktoré pripomínali najdôležitejšie okamihy dejín spásy. Boli to kamenné tabule Desatora – znamenie Božieho slova a zmluvy s Izraelom; nádoba s mannou – chlieb z neba, ktorým Boh sýtil svoj ľud počas putovania púšťou; a Áronova palica – znak veľkňazskej služby a Božieho vyvolenia. Každý Izraelita vedel, že archa uchováva to najvzácnejšie, čo Boh svojmu ľudu daroval.

Keď však otvoríme Nový zákon, zistíme, že Boh pripravuje niečo ešte väčšie. To, čo bolo kedysi ukryté v arche zmluvy iba ako predobraz, sa teraz stáva živou skutočnosťou v osobe Panny Márie. Ona už nenesie kamenné tabule Zákona. Pod svojím srdcom nosí Ježiša Krista, večné Božie Slovo, ktoré sa stalo telom. Nenesie nádobu s mannou, ale toho, ktorý neskôr o sebe povie: „**Ja som chlieb života.**“ Nenesie Áronovu palicu, ale toho, ktorý je večným a dokonalým Veľkňazom novej a večnej zmluvy. Preto už prví kresťania nazývali Máriu **novou archou zmluvy**, pretože v nej prebýva nie symbol Božej prítomnosti, ale samotný Boží Syn.

Evanjelista Lukáš túto hlbokú pravdu nenaznačuje iba jednou vetou. Celé rozprávanie o návšteve Márie u Alžbety je napísané tak, aby pozorný čitateľ spoznal udalosti zo šiestej kapitoly Druhej knihy Samuelovej, kde sa opisuje prenesenie archy zmluvy do Jeruzalema. Keď kráľ Dávid uvidel archu, zvolal: „**Ako môže prísť archa Pánova ku mne?**“ (2 Sam 6,9). O stáročia neskôr Alžbeta pri stretnutí s Máriou vysloví nápadne podobné slová: „**Čím som si zaslúžila, že matka môjho Pána prichádza ku mne?**“ (Lk 1,43). Evanjelista akoby zámerne pozýval svojich čitateľov porovnať tieto dve udalosti a objaviť medzi nimi hlbokú súvislosť.

Podobností je však ešte viac. Starozákonná archa zostala v dome Obed-Edoma tri mesiace a tento dom naplnilo Božie požehnanie. Lukáš s rovnakou presnosťou poznamenáva, že **Mária zostala u Alžbety asi tri mesiace**. Ani tento údaj nie je náhodný. Evanjelista chce ukázať, že tak ako archa prinášala požehnanie tomu, kto ju prijal, aj Mária prináša požehnanie domu Zachariáša a Alžbety, pretože prináša samotného Krista.

A napokon si všimnime ešte jednu nádhernú paralelu. Keď Dávid privádzal archu do Jeruzalema, tancoval od radosti pred Pánom. Keď Mária vstupuje do domu Alžbety, malý Ján Krstiteľ sa od radosti pohne v lone svojej matky. Radosť, ktorá kedysi sprevádzala príchod archy zmluvy, sa teraz opakuje pri príchode Márie. Nie preto, že by bola sama stredobodom pozornosti, ale preto, že nesie vo svojom lone toho, ktorý je skutočnou Božou prítomnosťou medzi ľuďmi.

Tieto podobnosti rozhodne nie sú náhodné. Evanjelista Lukáš bol vynikajúcim znalcom Starého zákona a zámerne ich vložil do svojho evanjelia, aby nám ukázal, že všetko, čo bolo v Starom zákone iba predobrazom, nachádza svoje dokonalé naplnenie v Kristovi. Mária sa tak stáva novou archou zmluvy nie preto, že by zaujala miesto svojho Syna, ale preto, že ho prináša svetu. A práve tu sa dotýkame podstaty mariánskej úcty v Cirkvi. Cirkev nikdy nemiluje Máriu oddelene od Krista. Miluje ju preto, že vždy ukazuje na svojho Syna. Tak ako archa nebola cieľom putovania Izraela, ale znamením Božej prítomnosti, ani Mária nie je cieľom našej viery. Celá jej veľkosť spočíva v tom, že vedie ku Kristovi, prináša Krista a nikdy nezadržiava pohľad človeka na sebe.

Možno práve preto zostáva tento obraz taký aktuálny aj pre nás. Každý kresťan je totiž povolaný robiť vo svojom živote to, čo robila Mária – prinášať Krista druhým. Tam, kde kresťan žije z evanjelia, kde rozdáva lásku, odpustenie a nádej, tam sa aj dnes stáva nositeľom Božej prítomnosti vo svete. Mária nám v tom zostáva prvým a najkrajším príkladom. Ona neprinášala svetu seba, ale svojho Syna. A práve preto bude navždy najistejšou cestou, ktorá vedie ku Kristovi.

Bratia a sestry, dnes sme spolu prešli dlhú cestu Svätým písmom. Začali sme pri Abrahámovi, pokračovali sme cez Mojžiša, Dávida a prorokov, zastavili sme sa pri veľkých Božích prisľúbeniach a napokon sme prišli do tichého domu v Nazarete, kde mladá žena svojím pokorným „**áno**“ otvorila novú kapitolu dejín spásy. Verím, že sme si pritom uvedomili jednu veľmi dôležitú pravdu: **Boh nikdy nekoná náhodne**. V jeho

pláne nič nie je ponechané náhode. To, čo sa odohralo pri zvestovaní, nebolo nečakaným rozhodnutím ani okamžitým zásahom do dejín. Bol to vrchol dlhého príbehu Božej vernosti. Boh si po celé stáročia pripravoval ľud, z ktorého vzíde žena, schopná slobodne a s plnou dôverou odpovedať: „**Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova.**“

Práve preto sme dnes na Máriu nepozerali iba ako na Matku Ježiša. Objavili sme ju ako dcéru Izraela, v ktorej dozrela viera patriarchov, nádej prorokov i očakávanie celého Božieho ľudu. Videli sme, že v nej sa naplnili Božie prisľúbenia, že je pravou Dcérou Siona, v ktorej Boh prichádza prebývať medzi svojím ľudom, a napokon aj novou archou zmluvy, ktorá svetu prináša nie symbol Božej prítomnosti, ale samotného Božieho Syna. Celé Sväté písmo nás tak vedie k poznaniu, že Mária nie je postavou stojacou na okraji dejín spásy. Je jedným z ich najkrajších vrcholov. Mohli by sme si myslieť, že týmto sa príbeh končí. Ale Božie dejiny sa zvestovaním nekončia. Práve naopak. Pokračujú ďalej. Boh aj dnes píše dejiny spásy a aj dnes hľadá ľudí, ktorí budú ochotní počúvať jeho hlas, dôverovať jeho slovu a odpovedať mu svojím každodenným „**áno**“. Možno nebude také veľké a také rozhodujúce ako Máriino. Boh však nikdy nemeria veľkosť skutkov podľa toho, ako ich hodnotí svet. On sa pozerá na vernosť srdca. Každé úprimné „**áno**“ sa môže stať začiatkom niečoho, čo ďaleko presiahne náš život.

Dejiny spásy pokračujú vždy tam, kde človek dovolí Bohu konať. Pokračujú v rodine, kde rodičia s láskou odovzdávajú svojim deťom vieru. Pokračujú v otcovi a matke, ktorí zostávajú verní svojmu manželskému sľubu aj v náročných chvíľach. Pokračujú v mladom človeku, ktorý nehľadá iba vlastný úspech, ale úprimne sa pýta na Božiu vôľu. Pokračujú v starom človeku, ktorý svoju chorobu, samotu či kríž prijíma s dôverou a spája ich s Kristovým utrpením. Tam všade Boh naďalej píše svoj príbeh lásky k človeku.

A práve preto zostáva Mária aj dnes našou veľkou učiteľkou viery. Učí nás, že Boh je verný svojim prisľúbeniam, aj keď sa nám niekedy zdá, že mlčí. Učí nás, že Božiemu slovu sa oplatí dôverovať aj vtedy, keď mu celkom nerozumieme. A napokon nás učí, že najkrajšou odpoveďou človeka na Božie pozvanie nie sú veľké slová ani mimoriadne skutky, ale jednoduchá, pokorná a verná odpoveď: „**Nech sa mi stane podľa tvojho slova.**“

Dovoľte mi zakončiť túto katechézu jednou myšlienkou, ktorú by som bol rád, keby nám zostala v pamäti. **Mária nie je cieľom našej viery. Cieľom našej viery je vždy Ježiš Kristus.** Mária je však tou, ktorá nás k nemu najistejšie vedie. Nie je svetlom, ale rannou zornicou, ktorá oznamuje príchod slnka. Keď sa na oblohe objaví zornica, vieme, že noc sa končí a prichádza nový deň. Taká je aj Mária v dejinách spásy. Celým svojím životom ukazuje na Krista a ticho hovorí každému z nás: **Pozrite na neho. Nasledujte jeho. Dôverujte mu. V ňom sa naplnili všetky Božie prisľúbenia a v ňom každý človek nachádza plnosť života. Amen.**